

Institutionele grenzen overschrijden ten gunste van
werkzoekenden

**Bruxelles Formation en Actiris voorzien van
nieuwe gecoördineerde Beheerscontracten**

Didier Gosuin

Brussels Minister van Tewerkstelling en Beroepsopleiding

Actiris en Bruxelles Formation krijgen gecoördineerde beheerscontracten

1. Inleiding

Hoewel het werkloosheidspercentage in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanhoudend daalt en het tewerkstellingspercentage stijgt, zijn de cijfers nog steeds even alarmerend. Eind mei telde Brussel 91.448 werkzoekenden, wat een werkloosheidspercentage van 16,4% is. De jeugdwerkloosheid bedroeg 22,4%. Brussel telt 8.853 jonge werkzoekenden.

Gezien de omvang van de uitdaging moest de Brusselse Regering haar instellingen met slagkracht, Actiris en Bruxelles Formation, voorzien van duidelijke en ambitieuze beleidslijnen. Meer nog, deze twee instanties moeten een gezamenlijke visie delen om meer Brusselaars aan het werk te krijgen.

Voor het eerst sinds de oprichting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben Actiris en Bruxelles Formation op mekaar afgestemde beheerscontracten met een gemeenschappelijk deel gekregen. Dat kan evident lijken – hoe een efficiënt tewerkstellingsbeleid voeren als dat niet nauw verbonden is met de maatregelen voor de opleiding van werkzoekenden? – maar was sinds de oprichting van het Gewest nooit mogelijk.

Vandaag zijn deze twee nieuwe beheerscontracten de concretisering van deze structurele toenadering: identieke termijnen, gezamenlijke prioritaire acties alsook gemeenschappelijke definities en indicatoren met een gedeelde verantwoordelijkheid.

Bij de uitwerking van deze twee contracten werd rekening gehouden met de evaluatie van de vorige beheerscontracten die uitgevoerd werd door de instellingen en geanalyseerd werd door een comité van externe deskundigen.

Op vrijdag 30 juni hebben de leden van het Beheerscomité van Actiris en van Bruxelles Formation en de minister van Tewerkstelling en Beroepsopleiding de nieuwe contracten, die hen voor 5 jaar binden, officieel ondertekend.

“Bruxelles Formation, de beheerder van de beroepsopleiding in Brussel, komt vlot en op aangepaste wijze tegemoet aan de noden van de werkzoekenden en de ondernemingen. Daartoe ontwikkelt de overheidsdienst voor Beroepsopleiding steeds aantrekkelijkere en meer innoverende onderwijsmethodes en is hij zichzelf verplicht deze samenwerkingen in het hart van een partnernetwerk te intensiveren”, verklaart Olivia P'tito, de algemeen directeur van Bruxelles Formation.

“Dit nieuwe Beheerscontract, dat in de lijn ligt van de aanvaarde opvatting die de werkloosheid niet beschouwt als een individuele schuld, maar eerder als een collectieve sociale en economische verantwoordelijkheid, is gebaseerd op een basisprincipe uit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens: ‘Een ieder heeft recht op arbeid’. Het vormt een ambitieus stappenplan om de Brusselse werkgevers en werkzoekenden steeds meer oplossingen te bieden”, preciseert Grégor Chapelle, de algemeen directeur van Actiris.

2. Deugdelijk bestuur

Het was belangrijk de twee bevoegdheden, Tewerkstelling en Beroepsopleiding, zo veel mogelijk te centraliseren in de handen van één enkele minister. Van nu af aan zijn logica en samenhang de kernideeën die het beleid inzake Tewerkstelling en Beroepsopleiding in het Brussels Gewest zullen overheersen.

Dat wordt in eerste instantie vertaald door de op mekaar afgestemde beheerscontracten. Het beheerscontract van Bruxelles Formation werd immers verlengd en dat van Actiris ingekort teneinde referentie-instrumenten met dezelfde termijnen te kunnen voorstellen. Beide documenten werden aldus voor een periode van 5 jaar, van 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2022, afgesloten.

De beheerscontracten van Actiris en van Bruxelles Formation delen eveneens een volledig gemeenschappelijk hoofdstuk. De twee overheidsdiensten zullen structureel samenwerken door gezamenlijke doelstellingen en indicatoren inzake succes te delen die gebaseerd zijn op gemeenschappelijke definities. De twee instellingen verbinden zich er dus toe rechtstreeks en dagelijks op overlegde wijze te handelen ten dienste van de werkzoekenden en de ondernemingen in ons Gewest (zie hoofdstuk 5).

Ten slotte hebben de redacteurs korte beheerscontracten willen opstellen met duidelijke, ambitieuze, maar realistische strategische doelstellingen. Het vorige beheerscontract van Actiris telde 74 pagina's; het nieuwe telt er slechts 23. Het beheerscontract van Bruxelles Formation werd dan weer van 64 tot 18 pagina's gereduceerd.

3. De krachtlijnen van het beheerscontract van Actiris

De voorbije jaren heeft Actiris, in het kader van de Zesde Staatshervorming, talrijke nieuwe bevoegdheden gekregen die gepaard gingen met de komst van honderden nieuwe medewerkers. Met andere woorden: de organisatie van de Brusselse dienst voor arbeidsbemiddeling is grondig gewijzigd.

Vandaag is het nieuwe beheerscontract hoofdzakelijk gericht op het helpen van de organisatie om deze veranderingen te integreren en zich daarbij toch te concentreren op zijn corebusiness. Het contract vraagt Actiris de kwaliteit, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van zijn diensten voor de werkzoekenden en de werkgevers te optimaliseren.

De bedoeling bestaat er dus wel degelijk in om de recente verworvenheden duurzaam te maken, en dat door de kwaliteit van de bestaande diensten te verbeteren.

Bijgevolg zal Actiris zich de komende jaren concentreren op zijn corebusiness: een kwaliteitsvolle begeleiding voor alle werkzoekenden verzekeren en de werkgevers die medewerkers zoeken, efficiënte en gratis oplossingen bieden.

Om dat te bereiken, worden in het beheerscontract 10 strategische doelstellingen vastgesteld die rond 3 pijlers zijn opgebouwd:

- Pijler 1: Actiris ten dienste van de werkzoekenden en werkgevers;
- Pijler 2: Actiris, actor van een doelmatig, doeltreffend en intelligent ecosysteem;
- Pijler 3: Actiris, streven naar een voorbeeldorganisatie.

Focus op de bestaansreden van Actiris: Begeleiding

De belangrijkste strategische doelstelling in het beheerscontract van Actiris draagt de titel: “Een kwaliteitsvolle begeleiding garanderen aan elke werkzoekende”.

Actiris verbindt zich er met de hulp van zijn partners toe kwaliteitsvolle begeleiding te waarborgen voor elke werkzoekende met het oog op een duurzame inschrijving in een kwaliteitsvolle job. Deze begeleiding bestaat uit drie niveaus in functie van de doelgroep in kwestie.

Intensieve begeleiding: zij waarborgt elke bij Actiris nieuw ingeschreven werkzoekende een job, een stage in een onderneming, een erkenning van competenties, een opleiding of het hernemen van de studies, ten laatste binnen de 12 maanden na zijn inschrijving. Nieuwigheid: er is een nieuwe oplossing beschikbaar in het gamma acties dat de tewerkstellingsconsulent aan de werkzoekende kan bieden: de erkenning van de competenties.

Aangepaste begeleiding: voor langdurig werklozen of werkzoekenden die zich opnieuw inschrijven. Op hun eigen vraag zullen ze intensieve begeleiding kunnen krijgen.

Specifieke begeleiding: zij wordt aangeboden aan de werkzoekende die te maken heeft met een bijzondere problematiek die zijn beroepsinschakeling verhindert: een handicap, analfabetisme, een gevangenisverleden, medische problemen, etc.

Teneinde deze drie soorten begeleiding te kunnen aanbieden, zal Actiris zijn methodologie en zijn instrumenten voor beroepsoriëntering volledig herbekijken door innoverende begeleidingsmethodes zoals het mentorship voor te stellen. De Brusselse dienst voor arbeidsbemiddeling zal eveneens een Actiris Academy oprichten waar de tewerkstellingsconsulenten van Actiris én de consulenten van de

partners van Actiris opgeleid zullen worden. Tot slot zal het aantal consulenten verhoogd worden, zodat de Brusselse werkzoekenden allemaal een begeleiding op maat zullen kunnen genieten.

Actiris verbindt zich er dus toe om de begeleiding van werkzoekenden radicaal anders aan te pakken. De Brusselse Regering en Actiris hebben beslist, op basis van de goede resultaten die behaald werden dankzij de Jongerengarantie – een maatregel die een oplossing (job, stage, opleiding) biedt aan alle jongeren die zich na hun studies voor het eerst inschrijven bij Actiris – dit principe uit te breiden en binnen de 12 maanden een oplossing te garanderen (job, stage, opleiding) aan iedereen die zich voor het eerst inschrijft bij Actiris, of aan iedere werkzoekende die erom vraagt.

4. De krachtlijnen van het beheerscontract van Bruxelles Formation

Het opleidingsaanbod in Brussel heeft zich sterk ontwikkeld. Tussen 2006 en 2016 werd 72,5% van bijkomende werkzoekenden opgeleid in de centra van Bruxelles Formation, bij de operators die BF conventionneert (voornamelijk de organismen voor socio-professionele inschakeling en sociale promotie), alsook in ondernemingen. Deze toename versnelde zelfs nog sinds 2014. 15.786 werkzoekende stagiairs worden momenteel opgeleid bij deze operatoren.

In 2016 had – in de centra van Bruxelles Formation – 21% van de stagiairs geen diploma secundair onderwijs en had 37% een niet-erkend diploma. Wat de organismen voor socio-professionele inschakeling betreft, had 26% van de stagiairs geen diploma secundair onderwijs en had 58% een niet-erkend diploma.

Beroepsopleiding is een van de belangrijkste sleutels die de beroepsinschakeling van Brusselse werkzoekenden toelaat op een arbeidsmarkt die steeds veeleisender is op het vlak van scholingsgraad. De opleiding vormt dus een performante oplossing. Aan het einde van een kwalificerende opleiding vindt 69,2% van de stagiairs een baan en zet 2,5% zijn opleidingstraject voort of hervatten ze studies.

Om de prestaties van de beroepsopleiding te verbeteren, werd het nieuwe beheerscontract van Bruxelles Formation opnieuw gecentreerd rond een beperkt aantal prioriteiten: twee strategische doelstellingen en drie succesvoorwaarden.

Deze vrijwillige beperking heeft tot doel de meerwaarde van de opleiding voor de uiteindelijke begunstigen beter te waarborgen, monitoren en beoordelen. Dat alles om de twee opdrachten te vervullen: de scholing van Brusselaars en de functie van “regisseur” van de beroepsopleiding.

Focus op de uitgebreide functie van Regisseur van Bruxelles Formation

In artikel 10 wordt de “regierol” van Bruxelles Formation uiteengezet in toepassing van maatregel 24 van het Plan Opleiding 2020.

Om kwaliteitsvolle opleidingen te garanderen, die inspelen op de behoeften van de arbeidsmarkt (én de behoeften van de Brusselaars) en dus de duurzame en kwaliteitsvolle tewerkstelling aan het einde van de kwalificerende opleiding te verhogen, moet een overheidsdienst duidelijk aangewezen worden als organisator van de beroepsopleiding, als “regisseur” zeg maar.

Deze functie van Regisseur heeft zowel betrekking op de door Bruxelles Formation georganiseerde opleidingen als op degene die BF conventionneert met de ondernemingen, de organismen voor socio-professionele inschakeling, de onderwijsinstellingen voor sociale promotie die zijn partners zijn, de Opleidings- en Tewerkstellingspolen/Referentiecentra, de opleidingsoperatoren voor gehandicapten ...

Bruxelles Formation waarborgt zo de samenhang en complementariteit van het opleidingsaanbod van alle operatoren. Bruxelles Formation zal voortaan bijvoorbeeld een “planningfunctie” verzorgen, waarbij men kan garanderen dat – bij het traject van een werkzoekende – een prekwalificerende opleiding kan overgaan in een kwalificerende opleiding die rechtstreeks tot tewerkstelling leidt. In het Plan Opleiding 2020 werd immers vastgesteld dat 30% van de doelgroepen afhaakt tijdens dit traject.

Bruxelles Formation zal ook:

- een “gemeenschappelijk programmeringskader voor het Franstalige beroepsopleidingsaanbod” te bepalen, gevoed door de analyses van het toekomstige Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid en Opleiding;

- de pedagogische kwaliteit van de beroepsopleiding garanderen en de certificering van de verworven competenties, met inbegrip van de validering van competenties, waarborgen;
- alle partnerschappen tussen de opleidingsoperatoren structureren.

5. De gedeelde doelstellingen

De grote nieuwigheid bij deze twee beheerscontracten is dat ze een volledig gemeenschappelijk hoofdstuk hebben met niet minder dan 12 verschillende acties.

Het was ook met als doel de tewerkstelling van de werkzoekenden te vergemakkelijken en “hun zoektocht naar werk vlotter te doen verlopen” dat de Brusselse Regeringen besloten de synergiën en samenwerkingen tussen Bruxelles Formation en Actiris uit te breiden.

Hieronder vindt u enkele van de gemeenschappelijke acties:

- Het Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid en Opleiding oprichten om de Brusselse arbeidsmarkt en de behoeften ervan beter te begrijpen.
- De informatieverstrekking, het advies en de oriëntering van de werkzoekende verbeteren dankzij nieuwe diensten zoals het Beroepenpunt.
- Erop toezien dat de toegangsvoorwaarden voor opleidingen overeenstemmen met het profiel van de Brusselse werkzoekenden. Dat zal gebeuren via de toename van de basisopleidingen of de opfrissingscursussen.
- Het aantal bij Actiris begeleide werkzoekenden in de opleidingen van Bruxelles Formation of een van zijn partners doen toenemen.
- De tewerkstelling van stagiairs aan het einde van hun opleiding vergemakkelijken dankzij gespecialiseerde diensten van Actiris, zoals Link.
- Gezamenlijke en coherente partnerschappen met het onderwijs ontwikkelen.

Om de impact van deze maatregelen te evalueren beschikken Actiris en Bruxelles Formation voortaan over gemeenschappelijke indicatoren met gedeelde verantwoordelijkheid, zoals het uitstroompercentage naar werk na een beroepsopleiding of de duurzaamheid van de inschakeling in de tewerkstelling van voormalige stagiairs.

6. Conclusie

De specifieke kenmerken van de Brusselse stedelijke werkloosheid zijn gekend. In Brussel en de rand zijn er een groot aantal beschikbare banen. Deze banen vallen echter grotendeels onder de diensteneconomie, waarbij er vaak rechtstreeks contact is met de klant. Dat vereist dan weer vaak een hoog scholingsniveau en/of een goede talenkennis. In deze economisch eerder gunstige context wordt de Brusselse werkloosheid gekenmerkt door een onevenwicht tussen het aanbod van en de vraag naar werk, die in verband staat met een veelheid aan variabelen die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden zijn aan tewerkstelling: een laag scholingsniveau bij de werkzoekenden ondanks een hoog gewestelijk scholingsniveau, de niet-erkenning of valorisatie van buitenlandse diploma's, een te kleine talenkennis in een meertalige stad en, wat nog dieper gaat, discriminatie bij de aanwerving.

Ondanks een onzekere politieke context zetten de Brusselse Regeringen hun werkzaamheden voort. Het was met name van essentieel belang Actiris en Bruxelles Formation, twee overheidsdiensten die zo belangrijk zijn voor het dagelijkse leven van Brusselaars, te voorzien van duidelijke, nauwkeurige en ambitieuze routekaarten. Dat moet ertoe bijdragen dat Brusselaar een toekomstperspectief krijgen door hun scholingsniveau en tewerkstellingsgraad steeds meer te verhogen.

Op dit precieze moment in de geschiedenis van het Brussels Gewest is het verhogen van de tewerkstellingsgraad van de Brusselaars ook een kwestie van fiscaal en budgettair overleven voor het hele Gewest.